

Nigol Andreseni pärandist

Möödunud aasta oktoobris tähistasime Virumaalt võrsunud teeneka ühiskonnategelase ja kirjandusteadlase Nigol Andreseni 85. sünnipäeva ning imetlesime tema vaimset nooruslikkust.

24. veebruaril k. a. varises ta manalasse. Juba 1930. aastail sidus Nigol Andresen end tööliklassi huvidega, mis kajastus ka tema tõlkealases tegevuses. Neil aastail tõlkis ta eesti keelde K. Marxi ja F. Engelsi teoseid ning M. Gorki «Ema».

Hiljutijärgselt täienes Rakvere Rajoonidevahelise Koduloomuuseumi arhiivraamatukogu kahe brošüüri Nigol Andreseni loominguilisest pärandist.

1. Karl Marx «Palgatöö ja kapital. Friedrich Engels'i eesõnaga. Tõlkinud Nigol Andresen Tallinnas 1933 Eesti Noorsotsialistlik Liit.»

2. «Karl Marx. Eesti Noorsotsialistlik Liit. Tallinn, 1933. Kirjutand Nigol Andresen.»

Need brošüürid annetas muuseumile Manfred Pukspuu Haljala külanõukogust Võlest.

Brošüür «Palgatöö ja kapital» on varustatud tõlkija eesõnaga, mille lõpuosas öeldakse:

«Käesolev «Palgatöö ja kapitali» tõlge ilmub Karl Marx'i 50. surmapäeva juhuks. Jälle palgatöö süsteem, kasudestüüsteem, kapitalismi erakordne laienemine on viind kapitalismi ummikusse...»

Töölikassil tuleb arvestada võimalust jõuda rängima kapitalistliku kriisi kaudu sotsialismi juurde.»

- Brošüüris «Karl Marx» kirjutab koostaja sissejuhatavas osas:

«Praegu näeme kapitalismi purunemist selgemini kui kunagi varem. Kapitalism osutub elujõuetuks, peab asenduma uue ühiskondliku korraga. Marx'i õpetus on praegu vajaliks juhiseks kui kunagi enne, ja Marx'i otsused kapitalistlikust ühiskonnast on selgemad kui kunagi varem.»

Kui arvestada, et Nigol Andresen oli sel ajal ka Eesti Noorsotsialistliku Liidu esimees, siis langes vastutus nende julgete sõnade eest täielikult temale. (Mõlemad brošüürid on nimetatud liidu väljaanded.)

Rakvere muuseumi pere loodab, et M. Pukspuu eesküju leiab järgijaid ja meil õnnestub omandada teisigi väljaandeid, jäädvustamiseks tulevastele põlvedele osakest Nigol Andreseni suurest elutööst.

Laine LEET